

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Šárky Neuwirthové a soudců JUDr. Daniely Kabátové a JUDr. Mgr. Marka Del Favero, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **Marie K.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Miketou
sídlem Jaklovecká 1249/18, Slezská Ostrava, 710 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2, za niž jedná
Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO
69797111, sídlem Rašínovo nábřeží 42/390, Nové Město, 128 00 Praha 2

o náhradu škody

k odvolání žalobkyně a žalované proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 27. 7. 2018, č. j. 36 C 233/2016-145

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se **mění** takto:

Žalovaná **je povinna zaplatit** žalobkyni částku 10.000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, ohledně zaplacení částky 490.000 Kč se rozsudek **potvrzuje**.

II. Žalovaná **je povinna zaplatit** žalobkyni náhradu nákladů řízení v částce 8.712 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, na účet Okresního soudu v Ostravě.

III. Žalovaná **je povinna zaplatit** žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení v částce 4.356 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, na účet Okresního soudu v Ostravě.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud konstatoval, že v řízení vedeném u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 72 T 172/2014 bylo vydáno vůči žalobkyni nezákonné rozhodnutí, a že žaloba žalobkyně na zaplacení částky 500.000 Kč za vzniklou nemajetkovou újmu se zamítá. Žalobkyni byla uložena povinnost zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení částku 1.500 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
2. Okresní soud ohledně formy zadostiučinění dospěl k závěru, že v daném případě je dostačující omluva, když Ministerstvo spravedlnosti ČR se žalobkyni písemně omluvilo přípisem adresovaným jejímu právnímu zástupci dne 13. 3. 2017, a tedy pouhé konstatování porušení práva ze strany žalovaného a jeho písemná omluva je dostačující, když v řízení nebyl prokázán citelný dopad probíhajícího trestního stíhání do osobního, rodinného, společenského a pracovního života žalobkyně, nebyl prokázán citelný dopad trestního stíhání do jejího zdravotního stavu, ať už stavu psychického či fyzického, do jejího práva na zdraví. Následky trestního stíhání v daném konkrétním případě pro žalobkyni nebyly v takové intenzitě, aby jako forma zadostiučinění byla nutná forma peněžítá.
3. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včas odvolání, kterým se domáhala jeho změny tak, že žalobě bude vyhověno. Uvedla, že byla vystavena trestnímu stíhání, musela podstoupit opakovaně několik výslechů, musela vysvětlovat svoje jednání, a teprve u soudu byla v plném rozsahu zproštěna od všech obvinění. Toliko konstatování porušení práva je naprosto nedostatečným zadostiučiněním. Konstatování porušení práva jako dostatečná forma zadostiučinění připadá v úvahu zejména u méně závažných jednání, obvykle přestupků. Pokud však žalobkyně byla vystavena trestnímu stíhání, věc se dostala až do stádia soudního řízení, je konstatování porušení práva nedostatečnou formou náhrady nároku žalobkyně. Žalobkyně prokázala, že je invalidní osobou, trpí duševní poruchou, která se mj. projevuje tím, že projevy okolí často působí na žalobkyni velmi negativně, což vyvolává ze strany žalobkyně nepřiměřené projevy a také z toho pohledu o to intenzivněji žalobkyně negativně vnímá trestní stíhání vůči ní, byť jak se ukázalo v průběhu trestního řízení, žádného protiprávního jednání se nedopustila. Konstatování porušení práva, které navíc v tomto konkrétním případě bylo provedeno až po podání žaloby, je neadekvátní potíží, které jsou obvykle s trestním stíháním spojeny. I pokud by žalobkyně netrpěla žádnými zdravotními omezeními, již jen samotná okolnost, že může být odsouzena v trestním řízení, že může skončit ve výkonu trestu odnětí svobody, že může mít záznam v rejstříku trestů, že musí podávat vysvětlení o svém jednání třetím osobám, že se musí na takové výslechy připravit, k takovým úkonům se vůbec dostavit a čelit otázkám cizích osob, nepochybně je zásahem do práv každé takto stíhané osoby. Konstatování toho, že je rozhodnutí nezákonné, žádným způsobem neodškodňuje obtíže, které žalobkyně s trestním řízením měla. To, že rozhodnutí o zahájení trestního stíhání žalobkyně je nezákonné, nemusel soud vůbec konstatovat, to vyplývá ze samotné podstaty věci, kdy byla žalobkyně zproštěna obžaloby. Žalobkyně má být za nezákonné trestní stíhání odškodněna.
4. Rovněž žalovaná podala proti rozsudku okresního soudu včas odvolání, kterým se domáhala jeho změny tak, že žalobkyni nebude přiznáno zadostiučinění formou konstatování porušení práva, k němuž došlo vydáním nezákonného rozhodnutí v řízení vedeném u Okresního soudu Ostrava pod sp. zn. 72 T 172/2014, jinak navrhla, aby zamítavá část rozsudku byla potvrzena. Uvedla, že v posuzovaném případě je samotné konstatování porušení práva ze strany žalované a její písemná omluva dostačující a je-li porušení práva poškozeného konstatováno již v rámci předběžného projednání uplatněného nároku a příslušný úřad se za ně omluvil a soud následně tuto formu zadostiučinění shledal jako přiměřenou, musí žalobu jako nedůvodnou zamítnout (viz rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30 Cdo 5400/2015, 30 Cdo 3850/2014).

5. Krajský soud z podnětu podaných odvolání přezkoumal rozsudek okresního soudu v souladu s ust. § 212 věta první a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je částečně důvodné, odvolání žalované důvodné není.
6. Pokud se týká skutkových zjištění, která učinil okresní soud, na ta krajský soud plně odkazuje, když ta odpovídají obsahu provedeného dokazování a žádným z účastníků nebyla odvoláním zpochybněna.
7. Okresní soud se správně vypořádal s námitkou promlčení žalované, když správně dospěl k závěru, že žalobkyně podala žalobu včas ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 3 zákona č. 82/98 Sb., když zpětvzetí odvolání státního zástupce proti rozsudku z 15. 4. 2015 bylo doručeno zástupci žalobkyně v trestním řízení Mgr. Petru Miketovi dne 27. 7. 2015, a teprve tehdy se žalobkyně dozvěděla o skončení trestního řízení a o případné vzniklé nemajetkové újmě. Šestiměsíční promlčecí lhůta běží od 28. 7. 2015, přerušuje se po dobu předběžného projednání nároku žalobkyně u žalované, tj. od 21. 8. 2015 do 21. 2. 2016, poté pokračuje běh promlčecí lhůty od 22. 2. 2016 až do 27. 7. 2016, když žalobkyně podává žalobu 26. 7. 2016.
8. Dle § 1 odst. 1 zákona č. 82/98 Sb. stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.
9. Dle § 7 odst. 1 citovaného zákona právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.
10. Dle § 8 odst. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
11. Dle § 14 odst. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody se uplatňuje u úřadu uvedeného v § 6. Dle odst. 3 uplatnění nároku na náhradu škody podle tohoto zákona je podmínkou pro případné uplatnění nároku na náhradu škody u soudu.
12. Dle § 31a odst. 1 citovaného zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Dle odst. 2 zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
13. Dle názoru odvolacího soudu okresní soud nesprávně posoudil nárok žalobkyně, pokud dospěl k závěru, že postačí konstatace porušení práva.
14. Zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/98 Sb., jež je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Při stanovení výše zadostiučinění je třeba vycházet především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání a z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její příznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat - viz rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3813/2011. Odvolací soud tak má za to, že každé trestní stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, je nepochybně natolik významné a závažné pro každého člověka, že pouhá konstatace porušení práva nepostačuje a je na místě finanční odškodnění.

V daném případě s ohledem na povahu trestní věci, tj. že v daném případě byla žalobkyně stíhána pro přečin porušení povinnosti v insolvenčním řízení podle § 225 trestního zákona, kdy žalobkyni hrozil trest odnětí svobody v rozsahu šesti měsíců až tří let, tedy žalobkyni nehrozila závažná trestní sankce, rovněž s ohledem na délku trestního řízení, které trvalo cca 13 měsíců a kdy ani následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře neměly negativní dopady na profesní, příp. rodinný život žalobkyně, když je invalidní důchodkyně, jak sama uvedla, nestýká se s rodinou, ani přáteli, naopak se spíše společenským kontaktům vyhýbá, pak nelze ani dovodit, že by toto trestní stíhání působilo ve společnosti přílišné odsouzení žalobkyně. Žalobkyně nebyla omezena na osobní svobodě, trestní stíhání probíhalo na svobodě. To vše jsou okolnosti, které vedou odvolací soud k tomu, že finanční odškodnění žalobkyně by mělo být poskytnuto na samé dolní hranici odškodnění a jako zcela přiléhavé se jeví odškodnění ve výši 10.000 Kč. Nebylo ani prokázáno, že by trestní stíhání žalobkyně vedlo ke zhoršení jejího zdravotního stavu, především stavu psychického, když jak vyplývá ze znaleckého posudku, již minimálně v roce 2006 žalobkyně trpěla duševní poruchou s bludy a tato se klinicky projevuje upouzdřováním perzekučního bludného systému s kverulačním jednáním. Ve stejnou dobu navíc probíhalo další trestní stíhání žalobkyně, které nakonec vedlo k odsuzujícímu rozsudku. Nelze zcela jednoznačně specifikovat, které trestní stíhání mělo na žalobkyni větší negativní vliv a které trestní stíhání hůř snášela tak, že se to u ní projevovalo nespavostí, plačtivostí apod. (rozsudek Okresního soudu v Ostravě sp. zn. 70 T 187/2012). Jak správně uvádí okresní soud, v řízení nebyl prokázán citelný dopad probíhajícího trestního stíhání do osobního, rodinného, společenského a pracovního života žalobkyně, nebyl prokázán citelný dopad trestního stíhání do zdravotního stavu, ať už psychického či fyzického, do jejího práva na zdraví. Přestože lze konstatovat, že každé trestní stíhání zasáhne negativně do osobnostní sféry každého člověka, když již jen samotná okolnost, že žalobkyně může být odsouzena, že může skončit ve výkonu trestu odnětí svobody, že musí podávat vysvětlení o svém jednání třetím osobám, že se musí na takové výsledky připravit, je nepochybně zásahem do práv každé stíhané osoby. Právě s ohledem na tuto skutečnost je na místě finanční odškodnění ve výši 10.000 Kč, tedy na samé dolní hranici odškodnění, právě s ohledem na ostatní kritéria, které odvolací soud posuzoval, tj. povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené.

15. Odvolací soud má za to, že není na místě přiznat majetkovou újmu nad částku 10.000 Kč, a tedy rozhodl tak, že rozsudek okresního soudu změnil v souladu s ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tak, že jí přiznal částku 10.000 Kč a ve zbytku nárok ve výši 490.000 Kč zamítl.
16. V souladu s ust. § 224 odst. 2 o. s. ř. odvolací soud přiznal žalobkyni náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení a o její výši odvolací soud vycházel z toho, že výše plnění je dána na úvaze soudu a zástupci žalobkyně tak náleží odměna z přiznané částky, tj. z částky 10.000 Kč. Zástupci žalobkyně za řízení před soudem I. stupně náleží odměna za účast u jednání, konaného dne 18. 5. 2017, 27. 9. 2017, které trvalo déle než dvě hodiny, 19. 7. 2018, tedy celkem za 4 úkony právní služby po 1.500 Kč v souladu s ust. § 7 bod 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále citované vyhlášky), 4 režijní paušály po 300 Kč, celkem takto částka 7.200 Kč a z této částky 21% DPH, což je částka 1.512 Kč, celkem tak činí náklady řízení před soudem I. stupně částku 8.712 Kč, kterou byla žalovaná zavázána zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, na účet Okresního soudu v Ostravě.
17. Pokud se týká nákladů odvolacího řízení, v odvolacím řízení učinil zástupce žalobkyně 2 úkony právní služby, a to je podané odvolání a účast u odvolacího jednání, za což mu náleží odměna 2 x 1.500 Kč, tj. 3.000 Kč, 2 režijní paušály po 300 Kč, tj. 600 Kč, celkem 3.600 Kč a 21% DPH z této částky, což je 756 Kč a celkem činí náklady odvolacího řízení částku 4.356 Kč, kterou byla žalovaná zavázána zaplatit žalobkyni na účet Okresního soudu v Ostravě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno podat dovolání**, jestliže toto rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak, a to do dvou měsíců od doručení tohoto usnesení, prostřednictvím okresního soudu, k Nejvyššímu soudu České republiky.

Ostrava 6. prosince 2018

JUDr. Šárka Neuwirthová v. r.
předsedkyně senátu